

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

na kraje bivše Avstro-Ogrske:	za Nemčijo:
celo leto naprej K 60—	celo leto naprej K 65—
pol leta 30—	za Ameriko in vse druge dežele:
četrt leta 15—	celo leto naprej K 70—
na mesec 5-50	

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znanika. Sprejemništvo (spodaj, pritličje, levo). Knaflcova ulica št. 5, telefon št. 90.

Iskajo vsak dan svobodni, izposojni modro in pravično.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vin., dvakrat po 11 vin., trikrat po 10 vin. Poslano (enak prostor) 30 vin., parte in zahvale (enak prostor) 20 vinarjev. Pri večjih indencijah po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnice vodno pečatno po makaznat. Na samo pisane naročnice brez poslatih denarja se ne moremo nikakor ozirati. „Narodna Tiskarna“ telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani:

dostavljen na dom ali če se hodi ponj:	
celo leto naprej K 58—	četrt leta naprej K 15—
pol leta 29—	na mesec K 5—

Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo. Sprejemništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v I. nadst. levo), telefon št. 94.

Današnje vesti.

Posebna brzojavna poročila »Slov. Narodu«.

NAŠ REGENT IZJAVIJA NAŠE ZAHTEVE.

Geneve, 5. marca. Naš prestolonaslednik regent Aleksander je pred svojim odhodom izjavil: Francija in kraljevina Slovenecv. Hrvatov in Srbov sta združeni za vedno. Gospodarske zveze med njima bodo vedno tesnejše. Naša država bo obsegala vse moennarod. Naša obala in vse naše luke morajo ostati nam. ŠVICARSKO - FRANOSKO ČASOPISJE ZA NAS.

Geneve, 5. marca. William Martin objavlja znamenit uvodnik »Les arguments de l'Italie« o Orlandovem govoru. Martin pravi, da izraža ta govor prave občutke laškega naroda in da ne izključuje možnosti kompromisa z Jugoslavo. Dostavlja pa, da je položaj v Italiji zelo težaven in da bi Italija lahko dobila po čistem narodnostnem načelu to, kar je bilo ponudeno Giolittiju 1915. in kar bi bila lahko dobila tudi brez vojne. Načelo narodnosti brez dvojnogovori govori Jugoslavoanci v prilogi. Martin obznanjuje, da je Orlando odklonil jugoslovanski predlog razsodišča in pravi, da je Italija ostala zvesta starim diplomatskim teorijam in da je rajše aperlirala na takšno razsodišče, v katerem sta dve državi vezani na pogodbo. Praktično ne bo Italija imela velike koristi od te odklonitve, ker končno bo vedno Wilsonovo veto odločil kontroverze. Toda Italija se je s svojim postopanjem zelo kompromitirala zlasti pred angleško javnostjo in izgubila vsjo moralčno korist, ker z odklonitvijo predloga razsodišča ni mogla dokazati, da ni na spору interesirana in da gre le za njeno pravo. »Journal de Geneve« v svoji številki od srede objavlja oklic, naj Švica pomaga Srbiji in zlasti Beogradu in zahteva, da se takoj začne tudi medsebojni trgovski promet.

DANCI DOBE NAZAJ, KAR SO IZGUBILI LETA 1864.

Geneve, 5. marca. Mirovna konferenca je popolnoma priznala danske zahteve. Kasneje se bosta izvršili dve ljudski glasovanji, eno v severnem Šlezvigu, eno pa v srednjem.

POLITIČNO GIBANJE IN RADIKALIZIRANJE V ITALIJI. — STALIŠČE LAŠKE VLADE OMAJANO?

Geneve, 5. marca. Iz Rima javljajo, da se laška vlada še vedno protivi uvedbi volilnega proporca. Šeprav se gibanje za proporc vedno bolj širi. Orlando bo v petek ali soboto moral zavzeti v zbornici svoje stališče napram temu vprašanju. Za reformo so vsi socialisti in klerikalci ter večina radikalcev. Radi tega je stališče laške vlade do skrajnosti omajano.

SLAVNOSTNI SPREJEM VOJSKE V RIMU. — HUJSKANJE SE NADALJUJE.

Geneve, 5. marca. Včeraj so priredili v Rimu velik slavnostni sprejem vračajočim se »zmagovitim« četam. Rimski župan je svečano pozdravil vojaštvo. Pozneje jih je pozdravila deputacija senata in zbornice, pred kvirinatom se je sprejema udeležil kralj. Župan je govorancil, da ima Italija še vedno sovražnike na iztočni obali Jadrana, namreč Slovane, v Dodekanezu in otočju Grke in na jugu prebivalstvo Libije, ter da noče voditi direktne politike proti Hohenzollernom in Habsburgovcem, marveč proti narodom, ki so nastali na ruševinah Avstrije. »Corriere«, »Secolo« »Idea Nazionale« in ostalo laško časopisje kar nori samega hujskanja proti nam.

ZAHTEVE LAŠKIH DEMOKRATOV.

Geneve, 5. marca. V laški zbornici je Turati predložil dnevni red k vladni izjavi in stavil sledeče zahteve: Prihodnje volitve se naj vrše po kandidatih listinah v velikih okrajih po proporc, volilna pravica se mora dati vsem polnoletnim državljanom brez razlike spolne, amnestija se mora razširiti na vse politične preganjance in na one navadne zločince, ki so jo vredni. Šolska obveznost se naj razširi do 16. leta, ustanovijo se naj kurzi za analifabete od 20

do 50 leta, razdelijo se naj učne knjige, javna dela se morajo pospešiti, izboljšati poljedelstvo. Vrniti se moramo k čistemu parlamentarnemu sistemu in odpraviti vse izjemne zakone.

BELA VRANA — ALI ZAČETEK IZ-TREZNENJA?

Geneve, 5. marca. V celi Italiji vzbujajo ogromno pozornost včerajšnji govor Labriole v parlamentu. Bical je imperialistično zmanjlo politiko Sonnina, obznanil odstop Bissolattija in izjavil: V svojih imperialističnih fantazijah ste brezčutni za trpljenje narodov onstran Alp.

NEMŠKA PROPAGANDA V INO-ZEMSTVU.

Geneve, 5. marca. Dunajski korespondenčni urad si je dovolil majhno goljufijo v propagandne svrhe, ki jo je treba nekoliko ilustrirati. Dunajski urad je 28. februaria javil iz Curiha, da je glasom »Züricher Ztg.« na Nemškem Češkem bilo izvršeno ljudsko glasovanje. Tega pa »Züricher Ztg.« ni nikdar javila, marveč je prinesla članek od avstrijskega š-korespondenta tega lista grofa Voltolina, ki je v tesnih stikih z nemško - avstrijskim poslanstvom. Ta članek trdi, da je takšno ljudsko glasovanje pri Nemcih na Češkem sklenjena stvar. Ta vest, ki je lansija nemško-avstrijska propaganda v Švici, se je potem brzojavila iz Švice na Dunaj kot posebno senzacionalno poročilo. Tako poročanje tvori del velike nemške propagande v Švici, ki jo vodi neki Gebattel, seveda v sporazumu z Lahin in Bolgari. — V nasprotju s to lažljivo odločitve glede Nemške Češke še sicer ni padla, da na je po mnenju vseh merodajnih krogov pariške konference čisto sigurno, da spada v čeho-slovaško republiko cela bivša kronovlna Češka v svojih starih historičnih mejah.

NEVARNE PRISMEDE.

Geneve, 5. marca. Pariški »Rappel« objavlja vest, ki jo uradna »Agencia Stefani« razširja po celi Italiji, in ki pravi, da je neki Popovic, predsednik romunskega Narodnega sveta v Srbiji, na temelju Wilsonovih načel zahteval za 350.000 Romunov v dolini Timoka in Morave združitve z Romunijo. Tudi ta vest je izrastek laške - nemško - bolgarske propagande in utegne biti nevarna, ker bi se lahko kdo našel, ki bi jo verjel. Kako je bedasta, ve le oni, komur je znano, da je v dolinah Timoka in Morave ravno tako malo komunov, kakor n. pr. Angelzev, in da v celi Jugoslaviji nikdo ne pozna tega g. Popovića, še manj pa kakršenkoli romunski Narodni svet.

Poročila ljubljanskega dopisnega urada.

PREKMURSKI SLOVENCJI HOČEJO ZDRUŽITEV S KRALJEVINO SHS. — NJIHOVA DEPUTACIJA V LJUBLJANI.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 5. t. m. iz uradnega vira: Včeraj se je oglasila pri deželni vladni v Ljubljani velika deputacija prekmurških Slovencev, ki je izrazila odločno željo prekmurškega dela jugoslovanskega naroda, da se nedeljivo združi v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev. Poročala je, da Madžari na vse načine izkušajo pridobiti ogrske Slovence zase. Obetajo jim slovenske šole in urade in celo eno mesto v ministruvju. Prekmurška deputacija izjavlja, da kljub tem obljubam vztraja neomajno pri zahtevi, da se Prekmurje pridruži Jugoslaviji. Madžarom, ki so skozi stotletja zatirali panonske Slovence, nič ne verjame. Deputacija je poslala posebno poslanico pariški jugoslovanski delegaciji in je danes odpotovala v Beograd, da tamkaj vladni zagotovi neomajno zvestobo prekmurških Slovencev jugoslovanski kraljevini in da zaprosi, naj jugoslovanske čete čimprej odredijo prekmurške Slovence madžarskega suženjstva.

PREHRANA NEMČIJE IN ANTANTA.

LDU. Berolin, 5. marca. (Dun. KU.) Dne 4. marca so začela v Spauji razpravljajna o prehranjevanju Nemčije. Admiral Hope je izjavil, da se ne bo dovolilo uvoza živil v Nemčijo, dokler se ni dovoljno napredovalo v oddaji nemškega trgovskega brodivja.

Preliminarni mir bo sklenjen 25. t. m.!

Olej naše posebno brzojavno poročilo na 4. strani.

Zveza narodov.

Konferenca je iz lahko umljivih razlogov pospešila tempo svojih pogajanj, načela je kritičnejša vprašanja jugoslovansko-italijansko, nemško, rusko in brzojavi vedo povedati, da je zveza narodov zagotovljena. Od zagotovitve do ustanovitve pa je dolga pot, tako dolga, da bodo najbrže vsi, ki so jim pri rojstvu te besede očarani možgani obstali, imeli še dosti časa, da o njej razmišljajo. In navzlic temu, da je zveza že paragrafirana v nič manj nego 26 paragrafih, je o njej še vedno dovoljeno razmišljati, četudi ne dvomiti.

Beseda je priplavala k nam čez Ocean v času, ko je štiriletna vojna že prekoračila svoj zenit, ko je človeštvo že instinktivno čutilo, da neke poka... in beseda ni bila nova, kot ni ničesar pod solncem novega. Kdo bi se čudil, da je hipnotizirala svet — pomislite, vojne ne bo nikdar več, večer mir, narodi bodo živeli v pobratimstvu, en pastir bo, pa mnogo ovac... čudež bi bil, če ne bi bilo človeštvo strmelo v njo vsaj s tistim zaupanjem kot Noe v mavrico, in tudi škoda bi bilo, koliko papirja bi bilo ostalo nepopolnega, koliko blagodejnih debat bi bilo izostalo v tistih žalostnomonotonih časih...

Danes pa je vojne konec, (hm, ali pa začetek) in besedo je treba držati, dokler je še čas... Torej 26 paragrafov, en pastir, ki bo pasel poznije dvojnoge ovce na livadi šestindvajsetih paragrafov. Med temi ovcami pa je tudi nekaj takih, ki so še pred najkrajšim časom kazale apetite volkov, če ne kaj hujskega. Tu se začena narodnost... Pa bi sprejeli Nemce v zvezo narodov zato, ker so si dovolili za zabavo streljati na cerkve, ko so vedeli, da so slučajno napolnjene z ljudmi, in Bolgare, ko jih je takole tu in tam spreletel spomin na običaje pradedov, da so začeli obešati po Makedoniji, da bi bil imel veselje celo kak Timorlenk ali Džingiskan, tega ni pričakoval nihče, da, pričakoval je celo, da tako veselje dobi plačilo, kakor je običaj vsaj pri ljudeh, ki se ponašajo, da ima milo učinek na njih polt. Tu se je zdelo prvič, da si stojita nasproti človek in 26 paragrafov. To bi še ne bilo prehudu, kazen po zaslužju, vreči ga pred vrata zveze narodov in konec. Bolj neprijetno bi bilo če bi se potem stvorila nasproti zvezi ovac zveza volkov, kajti prej ali slej bi v sredi pokolja morala zopet zažareti kot raketa na nebu kaka očarujoča beseda, če bi se morala imenovati tudi samo »zveza« brez kakega nadaljnega določila...

Toda tega sploh ne sme biti, dovoljeno je samo združevanje ovac, vol-

kovi pa imajo lepo pokoro delati, dokler se lepo ne spremeni v ovce, in potem bo vse v redu. Neglede na to, da v obče nikdo rad ne dela pokore, je malo verjetno, da bi se volkovi spremenili v ovce, četudi pripoveduje nekje Meyrink o levu Alojziju, ki je zrasel med ovcami in je na levov »huhu« le po dolgem obotavljanju odgovoril »me-ke-ke«. Ta lev je bil celo od rožne mladosti med ovčicami...

Pa pustimo primere in paragrafe. Zveza narodov, se mi zdi, da bolcha pred vsem na kardinalni napaki, da ne računam namreč z ljudmi ampak s teorijami. Drugič je treba dati narodom, ki imajo razne perverzne instinkte, primeren pouk, o katerem nihče ne dvomi, da ne bi bilo pošteno zaslužen — ali s tem ni rečeno, da se bodo ti narodi poboljšali, bolj verjetno je, da se bodo skušali maščevati, tudi je več nego dvomljivo, da celo navno, da bi se enemu narodu dal rok n. pr. 20 let, da se poboljša, in da bi se mogel kontrolirati ves ta čas, ne samo, ali se spodobno obnaša, ampak ali se celo ne pripravlja na vojno, kajti kdo ve, ali jih ne bo več kot nekaj potegnilo z njim, če se pokliče pred razsodišče. Nemčija n. pr. ne podpisuje miru, ampak izjavi jednostavno, naredite kar hočete, se združite z Rusijo vsaj v pasiven odpor in Antanta ima prijetno dolžnost, da pacificira ves teren od Rena do Vladivostoka... Koliko vojaštva bi bilo treba zato, koliko časa, in če bi vso to neizmerno daljavo podvrhli — koliko ljudi, da bi tu vzdrževali mir! Tu je velik vprašaj istoveten z nezmožnostjo.

In potem, kdo je poleg teoretika Wilsona največji zagovornik te ideje? Francozi, Italijani in Kitajci. Najmanj eden v tem triju pa se zdi, da bi imel zvezo rad kot špansko steno, za katero bi skrili svoj neupravičeni rop. Tu pa je vprašaj vsaj za nas razrešen. Čast teorijam, učenim in naivnim, ali toliko zavesti imamo tudi mi, da se ne damo seccirati premetenim teorijam na ljubo, vzdržali smo proti nevarnejšim nasprotnikom, kot je imperializem od onkraj Soče, četudi kodificiran v zvezi narodov, in potem naj se imenuje čarobna beseda »večni mir«, ali »zveza narodov« ali — »mirovna konferenca«... J. J.

Spominjajte se zaklada „Slov. sokolske zveze“.

je pa maškeraden, mesto da bi bil solidno trpežen. Kupovalke imajo poleg slabega dela tudi slab material in to za primerno drag denar.

Izdelovalci naj se vendar preje informirajo dobro in temeljito o stvari, ki jo mislijo započeti. Imamo na razpolago večini muzej in razne večake n. pr. I. N. Sadnikar v Kamniku, v Ljubljani pa prof. Siča in akad. slikarja M. Gasparija ter več dam, ki poznajo temeljito narodno nošo.

Obveljati mora načelo pri tistem, ki hoče kaj imeti: Dobro, lepo in pravilno vse, ali ničesar.

Odločno svarimo narodno ženstvo pred nakupom raznih dragih noš in nakita, ki je vse preje kot pristno narodno. Kdor kaj kupuje, naj vpraša večšaka.

Modistkam pa svetujemo prav resno, naj se priuče temeljito izdelovanju pokrival po starih originalnih vzorcih. Sicer spada izdelovanje čel (form) v stroko vezilj, ki naj bi pač poskrbele za to, da se temeljito priuče težki tehniki tega specijalnega vezanja. Potem jih bode tolažila poleg dobrega plačila še prijetna zavest, da so naredile za narod res nekaj lepega in da imajo za razširjanje narodne noše velike zasluge. Do danes so ji le na škodo.

Mislim tudi, da je dolžnost naše obrtne šole zanimati se za narodno nošo. Tam imajo priznane učiteljice-vezilje. Prepričani smo, da se bodo potrudile naštrčiti težko tehniko vezanja čel, če je že ne poznajo. Na ta na-

Francoz o Hrvatih.

»Le Temps« je priložil izpod peresa Charlesa Riveta že pet člankov o raznih slovanskih deželah. Pod naslovom »Izjave hrvatskih strank« čitamo v listu z dne 22. februaria:

»Najvažnejša politična stranka na Hrvatskem pred vojno in po 1914. še vedno prva glede zastopstva v zbornici je

»HRVATSKO - SRBSKA KOALICIJA«

Pred kakimi 20 leti je bila ta frakcija preje miselna struja nego prava politična stranka. Njen program je bil obsežen celotno u vodilni ideji: svoboda in jugoslovanska združitev, v nasprotju s Frankovci, za katere more priti luč in blagodat edino z Dunaja.

Novi tok idej, ki je udeležil ideal vladike Strossmayerja, je zvezal napredno mlado generacijo, svobodni-selne hrvatske življe, spoznavši, da more edino združitev med Slovani dvojne monarhije tvoriti protutež avstrijski formuli: Divide et impera.

Tem Hrvatom so se priklonili Srbi v carevini. Srbi razkrojili ali zbrani v kompaktno otoke ob mejah hrvatskih dežel, ubegli iz Srbije pred Turčinom v raznih dobah; spočetka so prišli maloštevilni, pozneje pa rojili v večjem številu s svojo pravoslavno duhovščino ter tvorili pravcarce, naselbine na mejah svoje bivše očetnjave.

Ti Srbi — Hrvati jim dajejo vedno to ime — so ohranili vse šege iz matere domovine, kajti njih vera ih je nekako ščitila pred asimilacijo in ih pustila občutno različne od svojih slovanskih bratov v obližju ter ohranila v njih s konfesionalnimi šolami narodno čustvo. Zavrtna politika mažarskih velikašev, slična dunajski, je seveda tudi tukaj rabila svoje nepremisljivo načelo delitve, boječ se, da bi slovanski podaniki dualistične mrharije prezagodaj opazili enakost svojega plemena. Osobito z banom grofom Khuenom, ki jim je bil pokrovitelj, so tirali sporazumno politiko napram srbskemu življu, da bi lažje zatrli hrvatsko stremljenje po neodvisnosti, ker so srbski otočiči ovrnali hrvatsko celovitost.

Liberalni Hrvatje in Srbi so se nazadnje sporazumeli preko svojih gospodarjev in to edinstvo, rojeno v zavesti plemenske enotnosti, je ustvarilo zopet nov politični činitelj: hrvatsko-srbska koaliciija. Do poslednjih hipov vojne se je pravzaprav prištevvala med partikularistične stranke na Hrvat-

čin bi lahko dobilo zopet precej pridnih deklet dobrega kruha.

Dokler bodo pa strašile po ljubljanskih izložbenih oknih maškeradne stvari in se prodajale pod imenom narodne noše, moramo najodločneje protestirati, proti taki skrunitvi naše krasne slovenske noše. Druga slaba stran pri nošah je tudi nerodnost. Naj mi nihče ne šteje tega v zlo, če trdim, da se ne znajo nekatere žene in dekleta obleči.

Dekleta nosijo navadno prekratka krila — če jih že hočejo nositi, naj si omisljijo lepo nošo slovenskih Ziljank s kratkimi krili in bockastimi nogavicami. Rokavci so navadno dolgi, ne pa kratki in obrobljeni s štacunskimi čipkami. Črni baržunasti telovniki z medenimi gumbi ali celo s zlatimi traki nikakor ne spadajo k slovenski narodni noši.

Dalje je treba posvečati vso pozornost blagu in pa kroju pri posameznih delih noše. Nakit ima tudi svoj slog, zato ne spada kak moderni nakit k narodni noši. Za frizuro veljajo prav tako posebni predpisi, ki jih je treba respektirati, kajti kdor jih ne, uganja maškerado po načinu »oberštajerskih salon-paurov« in »salontirocev«. Marsikdo si je že izposodil, še več jih je, ki ne vedo, kako je treba s posojeno nošo ravnati. Tem veljajo sledeči stavki:

- 1.) Ne izposojaj si noše, če je ne znaš obleči!
- 2.) Ne popravljaj posojene obleke, če ni po tvoji meri!
- 3.) Pazi na nošo bolj kot na svojo!

LISTEK.

Račič Božo — Maksim Gaspari: V obrambo slovenske narodne noše.

Slovenska narodna noša spada med najlepše na svetu. Zadnje čase raste zanimanje za njo vedno bolj, le žal ni umevanje pravilno. Predvsem skušajo tuj trgovski krogi izkoristiti nevednost kupovalk. Njih uspehi so zelo lepi in ni čuda, da raste vedno večja nevarnost za popolno popačenje krasne narodne noše, ki se prctvarja v ničvredno maškerado.

Povpraševanje po zlatih avbah je zelo veliko in razni ljudje plačujejo oziroma zahtevajo danes za nje neverjetne cene. Pred vojno je bilo avbo z lahkoto dobiti za 50—100 kron. Danes zahtevajo za njo 1500—5000 kron. Razne modistke so začele delati tudi v Ljubljani »avbe« in »zavijače«. Imele bi zasluge za razširjenje narodne noše, če bi bila pokrivala v resnici takšna, kakršna bi morala biti. Tako pa prodajajo za čela (forme) zavijač neki »oberštajerski pofel«, za čela avb pa strašno ponesrečene zlato vezene »fantazije«. Človek ne ve, ali bi se naj nad modistko, ki je to naredila ali nad »narodno« damo, ki je to stvar kupila. Za začetek bi potrpeli marsikaj, če bi videli vsaj dobro voljo pri teh ljudeh, pa vse zastoj. Vse je že v temelju skvarjeno. »Ornamenti« so strašno skrupalco, material

skem, ne da bi zabarvala, ne da bi tako ali onako označila svojo posebnost. Sele v trenutku, ko so začela zavestno odprla Jugoslovanom nova obzorja, je začela koalicijska razglabljanja o načinih jugoslovanstva ujediniteljnosti. Izjavila je tečaj — in ta novi program se od dne do dne pri nji bolj jasno izraža — za brezpogojno edinstvo, popoln centralizem. Od tega časa so se ločili od nje nekateri slovenski patrioti, ki so bili drugače zasnovani znančenju, nego v obliki »balkanske gravitacije«. Osebito narodni naprednjaki, izšli iz njene srede, so zapustili koalicijsko in se postavili pod drug prapor, pod zastavo federalizma. Prapor, razvit v zadnji minuti, pred intencijami, ki so jih pripisovali staro - radikalnem srbske kraljevine, v naglici stkan prapor in nekam na skrivaj, ker se ni vedelo za namene zavestnikov glede Jugoslavije, ker se je menilo, da jo zavestniki smatrajo zgolj za »srbsko odškodnino«.

Voditelj koalicijske stranke v Zagrebu, Svetozar Pribičević, hrvatski Srbi, notranji minister jugoslovanstva ministrstva v Beogradu, mi je izročil sledeče pojasnilo, ki mi ga je samo prepisal:

»Odlučno nasprotim sem takšni notranji organizaciji kraljevstva SHS, ki bi temeljila na federalističnem načelu. Ustroj naše države mora biti centralističen, da bo imel samo eno vladno z ednim ustavodajnim zborom. Ogromna večina našega ljudstva odklanja sleherno uredbo, ki bi se zdela kompromis z nekdanjimi političnimi avtonomijami in z narodnimi individualnostmi. Od treh delov naroda prebivajo edino Slovenci na čisto oddeljenem ozemlju. Srbi in Hrvati pa se zlivajo tako zelo med seboj, da bi bilo nemogoče, potegniti med njimi demarkacijsko črto, ako bi kje nastale separatistične težnje, ki bi zahtevale ustvaritev samoupravnih določnih okrožij.

Pristaši federalizma so večidel elementi, ki so bili pod dvojnovo samovlado stebri, slavilci habsburške zgodovine, privrženci osrednje oblasti, predstavniki hrvatskega ekskluzivnega ki so iskali rešitev narodnega vprašanja v okviru avstro - ogrskega cesarstva.

Kakor se pač izražam proti zvezniški sistem, vendar zahtevam kot uveren demokrat avtonomije občin in okrožij, toda samoupravo, ki ne bo segala do dosedanjih teritorialnih razdelitev, ki naj se zabrišejo v narodnem ujedinitelju. Kakor ni več srbskega kraljevstva, nadomeščena danes s kraljevinjo Srbov, Hrvatov in Slovencev, tako naj izginejo kot osebosti Hrvatska, Bosna, Dalmacija, Slovenija, kajti njih obstoj bi pomenjal posvetitev bivšega avstrijskega sestava: *divide et impera*, ki nas je trgal in cepil stoletja, da nas je lažje usušnjil.

Meje kraljevine SHS se morajo ugotoviti po narodnostnem principu, upoštevaje želje in razpoloženje prebivalstva ter njegovega etnografskega postanka. Zaupamo svojim zavestnikom — zvestim načelu samoodločbe narodov — ki nam bodo pomagali dobiti, kar je naše in zabranili, da nobeden del našega narodnega teritorija ne pride znova pod tujo gospodstvo. Na mirnovnem posvetovanju se bo mogoče prepričati, ali se je vojna vodila izključno v imenu svobode in demokracije, oziroma, da - li bo malim narodom vedno usojeno, plačevati račune veseliam.

Zadeva naših različnih religij se ama poravnati po načelu popolne enakosti med vsemi veroizpovedanji. Doleg se so nahajale med pravoslavni Srbi samoupravne cerkve; posidob se bodo spojile v eno samo srbsko patriarhijo. Katoliki pa žele, da se razmere med cerkvijo in državo uredé s konkordatom, ta konkordat pa naj bi se raztezel posledaj na celo državo SHS.

4) Vrniti takoj po uporabi nepokvarjeno in čisto.

S tem ohraniš lastnico pri dobri volji, in z lahkoto bo šlo drugič, če boš iskala na posodo. Ne bo ne jeze, ne škode!

Slednjič pa še ponižen nasvet reprezentantom naše stolice ali vladc:

V Ljubljano prihaja mnogo tujcev, ki se zanimajo tudi za naše stvari. Ali ne bi bilo mogoče razstaviti slovenskega para iz dež. muzeja v kaki izložbi pri pošti ali »Unioni«? Opremila bi se izložba lahko kakor kmetska soba. V njej bi lahko razstavili tudi proizvode domače industrije — recimo idrijskih čipk itd. V muzej ne moremo ob vsakem vremenu, v izložbenem oknu pa človek mimogrede pogleda. Tako bi lahko videli gledalci polagoma vse noše in se seznanili tudi z različni predpisi glede noš.

Slovensko - francosko - angleški napisi bi pa tolmačili tujcem posamezne stvari.

Mogoče bi šla v tem oziru tvrdka P. Magdić na roke. Že sedaj je tam lična razstavica domačih ročnih del.

Taka reklama je ne le samo lepa, ampak tudi poučna. Poskusite, da vidimo uspeh!

»Slovensko žensko društvo« pa naj vzame vse to za dobro in v pretres in naj postreže za enkrat Slovenkam z navodili, ker še vedno čakamo na ustanovitev prepotrebne »Zadruga« za razpečevanje narodnih izdelkov.

Upajmo, da se ustanovi in potem bodo dovolj lepih in cenčnih narodnih noš. Hrvatice in Srbinke imajo več koristnih zadrž, pri nas še ne cael!

Prosil sem gosp. Pribičevića, naj mi obrazloži stališče svoje stranke za stran Makedonije:

»Kar se tiče makedonskega vprašanja, je bilo že dvakrat rečeno v korist naši državi, in ne morem si misliti, kake koncesije bi se utegnile dati Bolgarom, ki so po svoji psihologiji in po svojih izročilih bolj oddaljeni od slovenskega ljudstva v Makedoniji, nego Srbi. Vardarska dolina v naši posesti je edino poročstvo za francoski narod proti nemškemu Drang nach Osten, s katerim je treba še vedno računati, celo po germanskem porazu. Varnost te velike svetovne poti lahko zagotovimo le mi, kakor se je izkazalo tekom te vojne.

Vprašanje balkanske federacije ni pereča, doda minister. Nihoče se ne more prikazati s to mislijo pred srbsko ljudstvo, ki hrani živ in pekoč spomin na bolgarska grozodejstva, ne da bi bil vnaprej obsojen na neuspeh svoje propagande. Slično početje bi pomenilo žalitev naše narodne duše v nje najnežnejših čustvih.

Minister notranjih poslov kaže brez dvoma v gorečnosti novokrščenca v tej zadnji točki nepopustljivosti, ki je ne dele niti nekateri Srbi iz Kraljevine. Lahko trdimo, da govori kot radikalen srbski politik prej nego kot Jugoslovan. (— To pravi Rivet. Mi pa pravimo, da je ta dostavek samo tolažba, — Ribet je namreč pristaša različnih federacij.)

Anton Schlegel, glavni urednik »Agramer Tagblattas, takoisto član srbsko - hrvatske koalicijske, mi tudi razloži edeje je stranke. Obnovim jih tu, da privošim dokazovanju centralistov vsaj onoliko prostora, kolikor prepričanju federalistov, ki sem ga razvijal poprej.

»Dasi se priznavam za prverjenega privrženca jugoslovanstva centralizma, vseeno ne gre sklepati iz tega, da se izrekam za izključitev slednje samouprave. Nasprotno uvidevam, da bo treba v naši novi državi celokupno ozemlje porazdeliti v okrožja s široko avtonomijo. Cesar pa moji prijatelji in jaz ne pripuščamo kot Hrvatje in kot južni Slovani, to je, da bi se v bodoče obdržale takozvane zrodovinske granice, sad samovoljnosti; namreč dosedanje meje različnih ujediniteljnih dežel: Hrvatske, Slovenije, Bosne, Srbije, Črne gore.

Naši protivniki se sklicujejo na zgodovino. Povestnica je storila zločin napram jugoslovanstvu narodu, ker ga je razdelila, razsekala na drobce. Bilo bi drugo hudodelstvo, ako bi hoteli ovekovečiti posledice te razločitve, mesto da bi jih izkrajali omilili, potem pa jih skušali odpraviti kol v prvih početkih naše združevanja.

Nedopustno je, da se vsaka pokrajina, tvoreča Jugoslavijo, še naprej upravlja v svojih starih pregradah, ker namreč te granice — zgolj politične — nikakor ne odgovarjajo resničnim potrebam prebivalstva, potrebe, ki se nam je brigati zanje, ako že naši bivši gospodarji niso skrbeli kdovekak zanje. Zveza držav prepoveduje ločnico razdelbo ozemlja ter bi že s tem škodovala razvoju Jugoslavije.

Med posameznimi komitati Hrvatske - Slavonije obstajajo tolikšne razlike — zlasti ekonomske — da je nemogoče podrediti nadalje te raznovrstne komitate eni sami vladi, če se hoče izboljšati položaj, ki ga nam je naredila rajna monarhija. Že pod avstrijskim gospodstvom je hrvatski volilni zakon za polovico znižal volivski census v komitatu Lika - Krbava, kar je dokaz, da se te krajine ne morejo vladati po skupni upravi. Slavoniki komitatu pa bi se dali prav lahko spojit z Baranjo ali s komitati ob Bosni. Kakor vidite, razumna preosnova od strani katerikoli historični pomislek, Sicer pa čemu zgodovinski oziri? Da se polaskamo samoljubju? Svojo novo prostost lahko bolje porabimo.

Edini napotki, ki jih je upoštevali pri razdelbi nove države, so prevdariki gospodarskega značaja. Vodotoki, ki bolj spajajo ko razdvajajo, morajo tvoriti podlago za osnutje novih upravnih okrajev, katerih centralna oblast nikakor ne bo silila vzprejeti administracijo enotnega kova.

Cepitev dežele v okrožja s široko samoupravo, ustvarjena na gospod. podlagi, je edina misel, ki zmanjga vzbuditi v našem ljudstvu zanimanje za trgovino in na ta način najhitreje in najlažje lečiti rane, ki nam jih je zasekala avstrijska ščuvalna politika.

V verskih zadevah pa ne nudi osredinba, ki jo zastopamo, nobenih neprilik zbog potrebne ločitve cerkve in države.

V zunanjih stvareh, kakor sem že povedal, se centralisti ne razlikujejo v mnenju od federalistov. G. Schlegel je to podkrepil, rekoč:

»Zahtevamo zgolj ozemlja, ki tvorijo tesno etnološko slovensko enoto. To načelo bomo navajali za postavitev vseh naših meja. Zastrañ spornih teritorijev se mi zdi pravično uporabiti plebiscit, ki se izvrši pod mednarodnim nadzorstvom.«

Dal sem besedo v tej razpravi poglavitnim hrvatskim strankam. Preostalo bi še podati nazore manj znatih frakcij. Vendar bi bilo to, se mi zdi, nepotreben popravek, ker je splošna slika miselnih struj na Hrvatskem precej jasno začitana po gorenjih podatkih. Da bo podoba še ostrejša, moram pač omeniti dve stranki dragotnega pomena: narodno-radikalna demokratska frakcija, protinožec Frankovcev z vsersrbkim programom, in socialno - demokratska, ki z g. Koradžićem, sedaj mi-

strom v Beogradu, dela iz socijalistične teorije srbski monarhični nacionalizem, in z g. Bukčekom, nje drugim liderjem, propaja močno emilijone republikanske ideje.

Slika bo popolna, če na kratko povzamem bojazni, ki jih poraja v hrvatskih-trgovskih krogih centralistični načrt.

Hrvatska banka, trgovina in obrt mislijo kakor večina naših političnih strank, mi je prišla izjavljat odposlanstvo. Bojimo se, da nam bo ukil naših institucij, prenešenih v Beograd, provzročil ogromno škodo. Zagreb je v nevarnosti, se nam vidi, postati mesto amirovljenih uradnikov, odkoder so pobegnile mlade sile in moči. V početku zajednega življenja, ki ga nastopamo, more Srbija predstavljati mrtvo težo za nas; zlo utegne biti le začasnno; postalo bo pa trajno, če premagala balkansko pojmovanje javnega življenja nad evropsko konceptijo.

Ker so nas naši ogrski gazde ovirali na našem pohodu proti prosveti, nismo mogli do sedaj izvirati niti prav odgovarjajočih potrebam našega naroda. Ko smo prosti, jih moremo urno razvijati. Ozko zvezani s Srbijo pa moramo počakati, da ta dospe do naše višine, predno moremo izboljšati lastni položaj.

Mi smo Jugoslovani; kot taki želimo ustanoviti skupne države. A četudi so deca iste matere, so Jugoslovani vendar odgojeni različno; prihodnji rodovi bodo imeli šele enako vzgojo. Z njimi se bo centralizem izvršil sam po sebi, po federalistični postojanki. Za enkrat bi težko dopustiti, da bi nam naša »svoboda« prinesla zmanjšanje lastne avtonomije. Ne moremo postati na malh provinca, potem ko smo bili že država.

Naslikal sem zvesto podobo Zagreba. O idejah, ki vladajo tam, se mi ni treba izražati. Vendar pa, kakor mi je bila čast reči to dediču srbske krone, pametnemu princu plemenitih namerov, vsebnije nauk. Ročnost in nobena neumestna gorečnost, to so lastnosti, ki jih je želeli provizorni vladi, ki bo upravljala deželo do konstituinte. Prestolonaslednik Aleksander je Jugoslovan; Slovenci in Hrvati se bodo o tem prepričali dan na dan. Da pa ne bi bili njeza ministri, njeza inspiratorji preveč radikalni, to morajo voščiti Jugoslaviji nje odkriti prijatelji.

V. Svaizgar: Dovolajnica v Sadržico.

Na raznih političnih in gospodarskih sestankih v Sadržici, Loškem potoku, Ribnici in okolici se je v zadnjem času sprožila misel, spojit trg Sadržico z obstoječo progno Vel. Uplje - Kočevje potom dovolajnice, ki naj bi dosegla omenjeno progno nekje pri postajališču Zlebič med postajama Ortnek in Ribnica. — Dosedaj so bili prisiljeni vsi producenti suhe robe v gorenji ribniški dolini, da so dovažali svoje izdelke, bodisi surovo obdelan les, kralje, tramove itd., bodisi že izdelane produkte, na postajo Ortnek, oddaljeno skoraj 10 km od Sadržice. Ker pa je bila tudi daljna okolica Sadržice, kakor Loški potok in ostali tam ležeči kraji navezana ravnotako na postajo Ortnek, oziroma Ribnico, se je ponekod razdajla 10 km povečala celo do 30 kilometrov. Te razmere so negledne na izgubo časa pri dovažanju blaga na kolodvorje jako neugodno vplivale na razvoj lesne industrije v gorenjem delu ribniške doline ter tudi bistveno podraževale produkcijo in višale cene »suhi robe«.

Da se končno odzmore temu zlu, so se zganili vsi prebivalci omenjenih in sosednjih krajev ter so glasno izrekli željo po dovolajnici v Sadržici. — Predno preidemo na tehnično stran tega vprašanja glede gradnje itd., je potrebno ugotoviti še dejstvo, da se je pokazalo ravno pri nedavno otvorenem postajališču Zlebič, km 31 južno od Ortneka, kako potrebno je bilo že postajališče samo. Skoraj celi osebni promet v Ortneku je zamrl, vse potujoče občinstvo izstopa in vstopa za gorenje ribniški okoliš v Zlebiču. Postaja Ortnek, ki je bila mimogrede rečeno, postavljena zgolj graščini v Peklu na ljubo, je popolnoma zapuščenata tudi pri tovrstnem prometu, vegetuje edino s pršljenim dvozom iz Sadržice in okolice, ker v okolici Ortneka ni nikake večje naselbine razen grada in njegovih 2 žag. — Pred dvajsetimi leti so bili navezani Sadržani na postajo v Ribnici, ki ni skoraj zmogla celega prometa, medtem ko tedaj v Ortneku sploh nič ni bilo. Da se Ribnica razbremeni, je ukrenila tedanja avstr. državna žel.znica. Da mora dovažati gorenji ribniški okoliš svoje izdelke v oddaljen Ortnek. To je bilo pač samo Ortneku v majno korist in celi dolini v veliko škodo (žugaba časa, dragi vozniki itd.). Da se temu odpomore, stavljeni so bile v prvih mesecih po prepovedi zahteve po postajališču, nato pa nakladališča v Zlebiču (ter končno kot enotna, končna zahteva dovolajnitir z zmernim prometom do Sadržice. Postajališče Zlebič, provizorčno postajališče pri čuvajnici ob deželni cesti se je po inicijativi JDS in potom poverjenstva za železnice otvorilo že s 15. prosincem, ostali problemi se niso prišli do rešitve, ker je bilo v to potrebno študij in mnogo razmišljanje.

Končno se nekoliko podatkov o nameravani dovolajnici. Kakor povedano, bi se odcepila ta lokalna lahka progna južno od postajališča Zlebič, nekako pri km 297 od Vel. Uplje, ter bi zavila na levo preko deželne ceste, mimo Sušil in Vinice do Sadržice. Dotična za zgrad-

bo bi znašala 7-105 km inkluzivno s progno Sadržica, 527 m dolgo. Daljina od Ribnice znaša okoli 11 km, od Kočevja 26 km do Sadržice. V celoti bi ta dovolajnica imela največje strmino 5-8 %, kar ne znači mnogo. Pri km 41 nekako bi se napravila postajala Nova Sufa. — Ker bi se zidala progna le kot dovolajnica oziroma stranska progna, ne bi dosegli gradbeni stroški previsokega zneska. Vendar pa je potrebno, da se zgradi podlaga kot za glavno progno, ker ni izključeno, da se bo kaj večjega gradilo preko Sadržice na Rakek ali kam drugam.

Po že navedenih dejstvih in po raznih resolucijah sodeč, se bo dovolajnica skoraj gotovo izplačala, ker je opaziti v zadnjem času v ribniški dolini svež in čist gospodarski vrtič, ki vzbuja že najbolj zaspano ljudi ter jih bodri k vzajemnemu, smotrnemu in uspešnemu delu. Begastvo tamkajšnjih gor z lesom, priznana podjetnost in pridnost prebivalcev ribniške doline nam je priča, da se bo kmalu progna izplačevala, saj bo pritegnila nase vse bližnji in daljni okoliš tja do Nove vasine Blokah. Tudi Ribnica sama ni imela prvotno projektirane postaje, toda danes imamo že kupe dokazov, da je ravno postaja v Ribnici ona s skoraj največjim osebnim in blagovnim prometom. Sicer pa upamo, da bomo v par letih isto že z dokazi v roki trdili o dovolajni progni v Sadržico, ki naj se prav kmalu začne graditi, ker bo v korist lokalnemu gospodarskemu razmahu ter lep donesek k aktiviteti slovenske gospodarske bilance.

»Mi smo legijonarji,....« (Glasovi onih, ki so odšli v srdu in se vrnil neotolaženi.)

Težko je pisati o sebi. Toda molčati ne moremo več, potrebno nam je, da nekaj povemo, da nas razumete. Preveč imamo neizbrisnih spominov v svojih razbitih živih in udih in na drugi strani se predobro godi nekaterim izvoljencem, ki delijo in pišejo pravice še iz avstrijskih bukev. Preveč smo bili in smo Jugoslovani, da bi jih pustili v miru pri njihovih, samo ne od njih izvojevanih ugodnostih, in to ne ho v nikako škodo naši stvari kakor tudi ne tistemu notranjemu miru, za katerega se oni tako bojijo.

V Ljubljani nas imenujejo legijonarje, drugod so nas imenovali dobrovoljce. To so bili oni sinovi Jugoslavije, ki so nekaj sužili v avstrijski armadi, pa so se na fronti »pregrešili« in so »dezertirali« k Rusom ali pa so bili ujeti in se potem iz čistih idealov odrekli vseh svojih bližnjih, vsega svojega dobrega, sploh vse svoje preteklosti, postali so kratkomo »velezdajalci« in se zbrali v Odesi z namenom, da bi položili še to, kar jim je ostalo, namreč svoje golo življenje na oltar domovini. Kakšna »kluposte«, ko taktat ni še nikdo verjel v osvoboditev naše zemlje in je pametneje in prijetneje bilo, čuvati svojo glavo in ostati v lagerjih avstrijskih vtičnikov, kakor je to storilo mnogo dobrih Slovencev, ki pa so za tako čuvanje in strahopetnost prešli doma še nagrado, kakor da so oni bili v legijah. Danes ste nadeli jugoslovanke kape, a včeraj ste še pisali protokole o nas izdajalcih in jih pokorno kot verni slugo prinesli avstrijskim avditorijem. Jugoslavija je tepa dežela, ona dobro krmi, a pomnite še, saj to ni tako davno, da ste se — v Rusiji! — sramovali podati nam roke v slovo, ko smo odhajali in vas vabili v svojo sredo, da gremo v boj za tiste ideale, za katere ste vi danes premenili kape. Da, da, takrat smo mi bili neznačajneži, a danes ste vi dobri Jugoslovani! Tako se nas je zbralo malo, ena sama divizija pravovernih. A sreča nam ni bila mila, poslali so nas kmalu v boj v Dobrudžo, skoro brez municije in artiljerije, da demonstriramo za Jugoslavijo pod srbskim barjakom. Demonstrirali smo jako dobro, ker bili smo se kakor levi, kakor se je čitalo v gazetah, a padali smo kakor muhe sprčo izbornega ruskega orožja. Videli smo na iztoku marsikaj zelo interesantnega, posebno kako smo jedi pasuli in pasuli, a drugi so si izekonomili vile, kako so žito in drugo ptice pozobale, kako so naši vojaki ranjeni, pred katerimi niste vi, naši izvoljenci, vredni, da snamete klobuk, ležali v gnilih odeskkih zavodnih na še bolj gnilih slami, največkrat brez obvez — kje ste bili vi takrat, naši konzuji, a sedaj se vam čudno zdi, da so se oni poboljševičili Potprite malo, vse to se pride v sodno dvorano. Zato smo zaprotetstriali posebno Slovenci in Hrvati. Pa glej, posegla je vmes železna pest, kri od naše krvi, in hotela na radikalni način napraviti konec našemu gobezdanju in protestom. Da bi nas poslali na otok Sahalin v mrzle vode za vročo kri, predali so nas Rusom kakor gotove izdajalce, o katerih ni nikakega dvoma več in zato ni treba nobenega razsledovanja, pod titimim »avstrijski špičoni«. Rusi so bili res slabo informirani o naših razmerah, a vseeno jim ni šlo v glavo, kakšni špičoni so taki ljudje, ki imajo ruske in srbske dekoracije, in ob čudo, naj se je še tako stiskala železna pest in bila ob mizo, Rusi so nas vzeli kot dober material celo v svojo armado. In tako smo se razpršili po široki Rusiji in mnogo naših je leglo v prerani grob na različnih frontah in po ruskih stopah v dobi revolucije. Lahko vam počivati, mili bratje, daleč tam v bratski zemlji! A kar jih je ostalo v srbskem korpusu, prebačeni so jih na sovenski fronti, in tam so po toku s Senečali jurili na bolgarske okope in delali vrzeli, da so za njimi brez bola ležli in nosili zmagoslavni barjak drugi.

Francozi in Italijani. Pa nič za to, saj to so bili dobrovoljci in idealisti ter zato še danes sedijo v Albaniji, da se tam albanizirajo, a drugi dobri Jugoslovani so demobilizirani.

V kar smo verjeli in za kar smo trpeli in kri prelivali, se je vtelesilo — vstala je naša Jugoslavija. Vzeli smo svoje popolne torbice ter se napravili vsak po svoji poti, da vidimo svoje ljubljeno dete. Prišli smo tako domov in mesto da bi od radosti poljubili svojo rodno, sveto grudo, doživeli smo globoko razočaranje in prokleti smo njen rod; zakaj dete ni bilo dete. Uspelo jim je že pokvariti je v viačugu, Zagreb in Ljubljana, kakor da so ju čititi pestovalci. Kakor da je Jugoslavija nezakonsko dete avstrijskih diplomatov, nad mo plava še vedno dvojavli orel in avstrijski duh še vedno vodi srca in glave. Trkate na svoje prsi, da ste najboljši Slovani, a kje so vam slovenske lastnosti, ljubezen, pravica in demokratizem? Obrezate se na Ruse, a mi vam povemo, da so oni desetkrat bolj Slovani kakor pa vi, ker oni imajo slovenske črte, ki so jim prirojene in po katerih tudi živijo. A vi kakor da ste plačni mezdniki zapadne buržoazije. Po naših mestih jurijo na avtomobilih gospodje, ki so si za korito nadeli nove kape, a avstrijski zvezd si še niso odstranili iz spoštovanja do nepozabne ali pa da ne bi bilo zamere. In oni vsi sedijo za zelenimi mizami in nam režejo pravice ter vsi so v veliki casti. A pripelje se v Zagreb baon dobrovoljcev in nobenega ni na kolodvoru, da bi jim vsaj pokazal prenočišča. In ti dobrovoljci, ki so riskirali i žene i otroke i imetje i življenje za Jugoslavijo, morajo čakati gladni na mrazu in dežju vaše miloščnosti. Žal da ni komendant odredil postaviti šotore na Jelačićevem trgu, da bi drugi jutro imeli priliko ogledati si sili Zagrebčani divje Albanec. Bataon se potem še pripelje v Ljubljano in, o radost, sprejme ga dežurni oficir z laskavim sporočilom, da je za bataon namenjena stara gnula in mrzla »cukrarna«, kjer je avstrijska komanda držala samo še ruske vtičnike. Tudi za oficirje se ni našlo mesta drugje, kakor med njenimi črnimi stenami. Spominjamo se, da še celo ruski boljševiki, da ne govorimo o Angličanih in Francozih, niso nikoli kaj takega napravili. Kako dobra, kako top-la si bila majka tujina! Pa to ni posledica tistega mnenja, kakor se je izrazilo nekje v slovenskem štabu, da »kdo garantira, da tudi tukaj ne izdajo dobrovoljci kralja Petra, kakor so nekaj izdali Franja Josipa... Mi smo preživeli kri, a vi ste sedaj monopolizirali jugoslovanstvo idejo za sebe in za svoj konto. Zakaj, zakaj, smo dezertirali! In prihajajo naši tovariši iz Rusije, izmučeni iz izmučene dežele, ki so tudi tam kot disidenti hodili za našim križem, pa glej, včerajšnji avstrijski oficirji jih aretirajo in konfirirajo — kot boljševike! Gospodje, kdo vam je dal pravico, da boste vi naši sodniki v stvareh, ki so vam španske vasi?

Ne čudite se, če vam jutri prinesemo na zeleni stol ponizno prošnjo za amnestijo, ker ta nam je potrebna, da nas še ne aretirate — kot avstrijske velezdajalce! To je bilo potrebno napisati, ker molčati se več ne more. Sram pa vas bodi, da kaj takega mora na tapet javnosti! Ne govorite, da s tem škodimo Jugoslaviji. Ona nam je že prešla v meso in kri, še prej ko se vam je senjalo o njej, a ne homo se sprizljani z vašim paševanjem. Bičali vas bomo, ker naš srd je svet.

Do sedaj smo bili samo in nič več kot meso za Jugoslavijo, ki se je pohajalo na raznih pontah, a od sedaj bomo knut za nove zigosance in kvas nove dobe, tako nam bogas in Jugoslavije svete!

Novinski pregled.

»Pester Lloyd« priobčuje članek »z dobro informirane strani«, ki trdi, da je 16. oktobra 1916, dal ruski dvor z neutravnim posredovanjem razumeti na Dunaju in v Berlinu, da si Rusija pridruže svobodne roke za bodočnost, ker je bila narobne zavestnikom storila že več nego svojo dolžnost. Nemški glavni stan je ponudbo ošabno odbil. Avstro - Ogrska je pretresala to vprašanje. Bolgarija je bila takoj na strani Rusije. Ruski predlog za mir se je ponovil 24. januarja 1917. Nemški glavni stan ga je zopet odbil. Ruski car Nikolaj se je začelom marca 1918. zopet obrnil do Berlina in Dumaja. Nemški glavni stan ga je zavrnil. Nastala je revolucija. 26. marca 1918. so se trudili za mir nekateri člani carske rodbine, zavrnili jih je kar Ludendorff povsem brezobzirno. Velika je bila nemška ošabnost v onih časih!

»Vorwärts« je naznanil te dni nove viharje, ki prete z juga Berolinu. Nastala je velika napetost radi razočaranja, katero so delavci doživeli z ozirom na dosedanja potek konstituantne. Nade, ki so jih delavci stavili v narodno skupščino, so se hitro razblinile in mase so je oprlel pesimizem, ki ga je težko popraviti. Pričakuje se izvedba zakonov glede odustrašva s stanovanji, glede prehrane, raznih delavskih vprašanj in demokratizacije podjetij. Težke čase bo še preživljala Nemčija po vojni, ki jo je povzročila.

Hrvate pravi, da je prva seja narodnega predstavništva v Beogradu zadostila pričakovanju. Ljubezen in navdušenje, ki sta vladala v tej seji, sta dober znak za nadaljno delovanje državnega vjeća. Izredno topel pozdrav odposlanec s strani beogradskih novih potrjuje, kako je vprašanje narodnega jedinstva popolnoma dozorelo in kako je zadnji čas, da se trije dolepi ločeni bratje objamejo in si sezidajo skupni krov.

Beogradske »Večernje Novosti« poročajo, da so prišli v Beograd deset dekadnikov, srbskih državljanov, ki so v času avstrijske okupacije demantirali beogradske mečane. V kratkem bo zborovanje državljanov, ki so bili internirani. Na tem zborovanju bodo navedli vse one, ki so pod avstrijskim režimom demantirali svoje sorolaba.